EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 15.12.2021.
SWD(2021) 460 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI,

par metāna emisiju samazinājumu enerģētikas sektorā

{COM(2021) 805 final} - {SEC(2021) 432 final} - {SWD(2021) 459 final}

Kopsavilkuma lapa

Ietekmes novērtējums par tiesību akta priekšlikumu, kura mērķis ir samazināt metāna emisijas naftas, gāzes un

A. Rīcības nepieciešamība

Kāda ir problēmas būtība un kāpēc problēma ir nozīmīga ES mērogā?

Eiropas zaļajā kursā, rosinot visu ekonomikas nozaru dziļo dekarbonizāciju, ir noteikts mērķis ES panākt klimatneitralitāti līdz 2050. gadam. Metāns — spēcīga siltumnīcefekta gāze — ir otrs nozīmīgākais klimata pārmaiņu veicinātājs aiz oglekļa dioksīda un ir vainojams pie aptuveni vienas trešās daļas no pašreizējās klimata sasilšanas. Klimata pārmaiņu starpvaldību padome atzīmē, ka, lai pasaule nepārsniegtu 2050. gada globālās temperatūras mērķrādītāju 1,5 °C (vai pat 2 °C), ir jāpanāk dziļi metāna emisiju samazinājumi līdz 2030. gadam. 2030. gada klimata mērķrādītāja plāna ietekmes novērtējums liecina, ka pašus izmaksefektīvākos metāna emisiju ietaupījumus var panākt enerģētikas nozarē. Šīs emisijas ir pārrobežu problēma, un nekoordinēts tiesiskais regulējums dalībvalstīs un nozarēs rada atšķirības un neefektivitāti un var vājināt ES vienotā enerģētikas tirgus darbību. Tā kā lielākā daļa metāna emisiju, kas ir saistītas ar ES patērēto fosilo enerģiju, rodas ārpus ES, tikai dalībvalstu kopīga rīcība varētu dot rezultātus šajā jomā.

Kas būtu jāpanāk?

Vispārīgais mērķis iekšējā enerģētikas tirgus darbības kontekstā, vienlaikus nodrošinot piegādes drošību Savienībā, ir saglabāt un uzlabot vidi, samazinot metāna emisijas no ES ražotās vai patērētās fosilās enerģijas. Konkrētie mērķi ir šādi: 1) uzlabot informācijas precizitāti par galvenajiem metāna emisiju avotiem, kas saistīti ar ES patērēto enerģiju, 2) nodrošināt turpmāku rezultatīvu metāna emisiju mitigāciju visā enerģijas piegādes ķēdē ES un 3) samazināt metāna emisijas, kas saistītas ar fosilo enerģiju, kura importēta ES.

Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)?

Ņemot vērā spēcīgo savstarpējo saikni starp dalībvalstīm, ko nodrošina pārrobežu infrastruktūra un ES integrētais enerģijas tirgus, metāna emisiju samazināšanu visā ES veicinātu tas, ja ES līmenī tiktu nodrošināta viendabīga politikas pieeja. Īstenojot saskaņotu rīcību ES līmenī, ir daudz lielākas iespējas paātrināt metāna emisiju samazinājumus enerģētikas nozarē, sekojot vērtību ķēdei, un sekmēt dalībvalstu un privāto struktūru dažādo rīcības iespēju pilna apmēra izvērtēšanu. ES un tās dalībvalstis ir daļa no pasaules naftas tirgus, kurā kolektīvai rīcībai attiecībās ar eksportētājiem ir lielāka nozīme nekā atsevišķu valstu pasākumiem. ES ir arī lielākais gāzes importa tirgus pasaulē, un ES līmeņa metāna politika pievieno ievērojamu vērtību starptautiskajai klimatrīcībai.

B. Risinājumi

Risinājumu varianti izvirzīto mērķu sasniegšanai. Vēlamais variants (ja ir). Iemesli (ja nav).

Politikas jomā Nr. 1 tiek aplūkoti risinājumu varianti, kā uzlabot metāna emisiju mērīšanu enerģētikas nozarē un ziņošanu par tām, liekot uzņēmumiem veikt aktīvu līmeņa mērījumus un ziņot par tiešajām metāna emisijām, kas saistītas ar ES teritorijā veiktajām saimnieciskajām darbībām. Politikas joma Nr. 2 aptver risinājuma variantus metāna emisiju mitigācijai ES un ietver Komisijas pamatnostādnes vai obligātus pasākumus metāna emisiju mitigācijai naftas un fosilās gāzes nozarēs, obligātus pasākumus metāna emisiju mitigācijai naftas, fosilās gāzes un akmeņogļu nozarēs, kā arī netiešās emisijas un tiesisku pasākumu, lai sasniegtu noteiktu metāna emisiju samazinājumu ar veiktspējas prasības palīdzību. Politikas joma Nr. 3 ietver risinājuma variantus, kā veikt tādu metāna emisiju mērīšanu un mitigāciju un paziņot par tām, kas ir saistītas ar fosilo degvielu patēriņu ES, bet ir radušās ārpus ES, citstarp pārredzamības instrumentus, fosilās enerģijas emisiju obligāto mērīšanu un mitigāciju, kā arī ziņošanu par tām, pārredzamību par fosilās enerģijas nozares emisiju mērīšanu, mitigāciju un ziņošanu par tām un leģislatīvus pasākumus, kuru mērķis ir sasniegt noteiktu metāna emisiju samazinājumu.

Visas politikas jomas ietver ierastās darbības risinājuma iespēju. Visās trijās politikas jomās tika identificēti vēlamie

risinājumu varianti.

Dažādu ieinteresēto personu viedokļi. Kuru risinājumu katra no ieinteresētajām personām atbalsta?

Ieinteresētās personas pauda plašu atbalstu spēcīga mērīšanas, ziņošanas un verifikācijas (MZV) standarta izveidei attiecībā uz metāna emisijām enerģētikas nozarē. No atklātajā sabiedriskajā apspriešanā (ASA) iesniegtajām atbildēm 78 % gadījumu tika atbalstīta pieeja, ka MZV priekšlikuma naftas un gāzes daļa ir jābalsta uz Naftas un gāzes nozares metāna emisiju partnerības metodiku, kuru atbalsta arī visas ES naftas un gāzes tirdzniecības asociācijas. Pastāv ļoti liels atbalsts, arī no akmeņogļu nozares pārstāvju puses, akmeņogļu iekļaušanai MZV regulējumā (96 % no ASA sniegtajām atbildēm).

Plaši tika atbalstīti leģislatīvie pasākumi ar mērķi veikt emisiju mitigāciju naftas, fosilās gāzes un akmeņogļu nozarēs. Visas naftas un gāzes rūpniecības asociācijas, kas sniedza atbildi ASA, pauda atbalstu noplūžu atklāšanas un novēršanas (NAN) pienākuma iekļaušanai ES tiesību aktos, un arī NVO plaši atbalstīja šo pienākumu. Visi respondenti no NVO un nozares ASA pauda uzskatu, ka ir iespējams pakāpeniski izbeigt ierasto novadīšanu atmosfērā un sadedzināšanu lāpā, kas ir saistīta ar ES saražoto un patērēto enerģiju. Jautājumā par mitigācijas pasākumu iekļaušanu attiecībā uz ogļraktuvju metānu sabiedriskā apspriešana uzrādīja lielu un visaptverošu atbalstu (80 % atbilžu).

No ASA iesniegtajām atbildēm 92 % gadījumu tika atbalstīta ES tiesību aktu pieņemšana par metāna emisijām enerģētikas nozarē, aptverot visu ES tirgū laisto naftu un gāzi. Konkrētāk, 96 % atbilžu tika pausts atbalsts metāna pārredzamības instrumenta izveidei ES un starptautiskā līmenī. No ASA iesniegtajām atbildēm 72 % gadījumu tika pausts uzskats, ka ar ES tiesību aktiem par metāna emisijām enerģētikas nozarē vajadzētu paplašināt pienākumus, attiecinot tos arī uz uzņēmumiem, kas ES importē fosilo enerģiju / kas eksportē fosilo enerģiju uz ES, un 65 % gadījumos respondenti uzskata, ka ir iespējams noteikt tādus pašus pienākumus par MZV, NAN un novadīšanu atmosfērā un sadedzināšanu lāpā vienādi visiem naftas un gāzes vērtību ķēdes dalībniekiem attiecībā uz ES patērēto naftu un gāzi, aptverot arī dalībniekus ārpus ES.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādus ieguvumus nodrošinās vēlamais risinājuma variants (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājuma varianti)

Politikas joma Nr. 1: nosaka detalizētu (aktīvu līmeņa) mērīšanas un ziņošanas pienākumu visiem tiešajiem metāna emisiju fosilajiem avotiem ES enerģētikas sektorā. Galvenais ieguvums ir tas, ka tādējādi tiks uzlabots ziņošanas līmenis par šādām emisijām un tiks palielināta izpratne par šādu emisiju avotiem un lielumu, kas savukārt novedīs pie rezultatīvākas ar tiem saistīto emisiju samazināšanas.

Politikas joma Nr. 2: nosaka metāna emisiju mitigācijas pienākumus visiem tiešajiem fosilajiem naftas, fosilās gāzes un ar akmeņoglēm saistīto metāna emisiju avotiem ES enerģētikas nozarē attiecībā uz noplūžu atklāšanu un novēršanu, un pasākumus, kas ierobežo novadīšanu atmosfērā un sadedzināšanu lāpā. Šie pienākumi novedīs pie lielākas metāna emisiju samazināšanas salīdzinājumā ar ierastās darbības scenāriju, gūstot ar tiem saistīto labvēlīgo ietekmi uz vidi un sociālos ieguvumus, kas izpaužas kā klimata pārmaiņu palēninašanās un samazināts gaisa piesārņojums.

Politikas joma Nr. 3: piedāvā dažādus instrumentus, kā pilnveidot informāciju par metāna emisiju avotiem no valstīm, kas eksportē fosilo enerģiju uz ES, kā arī stimulus šīm valstīm, lai tās brīvprātīgi samazinātu savas metāna emisijas, vai saistošus pasākumus, lai to panāktu. Līdzīgi kā politikas jomā Nr. 2 pasaules metāna emisiju samazināšana radīs labvēlīgu ietekmi uz vidi un sociālus ieguvumus, attiecībā uz ES jo īpaši tas izpaudīsies kā klimata pārmaiņu palēninašanās.

Cik izmaksās vēlamākais risinājuma variants (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājuma varianti)?

Politikas joma Nr. 1: izmaksu kvantificētais aprēķins nav publiski pieejams, tāpēc ietekmes novērtējums ir balstīts

uz brīvprātīgiem novērtējumiem, ko nozare ir sagatavojusi līdz šim, un to kvalitatīvo devumu, uzsverot, ka ieinteresētās personas, citstarp pati nozare, spēcīgi atbalsta šāda pienākuma noteikšanu.

Politikas joma Nr. 2: neto izmaksas — 127 miljoni euro, kuras uzņemas operatori; nebija pieejama informācija par verifikācijas atbilstības un izpildes panākšanas kvantificētajām izmaksām, bet kvantitatīvo ieguvumu līmenis ir tik ievērojams salīdzinājumā ar samazināšanas pasākumu izmaksām, kas ir jāuzņemas uzņēmumiem, ka ir sagaidāms, ka starpība vairāk nekā pienācīgi segs visas šādas izmaksas; nebija pieejama informācija par samazināšanas pasākumu izmaksu kvantificēto ietekmi uz enerģijas cenām, bet pasākumu izmaksas operatoriem (127 miljoni euro) ir nenozīmīgas salīdzinājumā ar ES kopējām naftas, fosilās gāzes un akmeņogļu iepirkšanas izmaksām (184 miljardi euro 2020. gadā / 287 miljardi euro 2019. gadā), tādēļ ietekme būtu niecīga.

Politikas joma Nr. 3: nebija pieejama informācija par kvantificētajām izmaksām attiecībā uz samazināšanas pasākumiem metāna emisijām, kas rodas ārzemēs, bet ir saistītas ar fosilās enerģijas patēriņu ES. Tā vietā kā aplēstā vērtība tika izmantotas aplēses par visu samazināšanas pasākumu kopējām izmaksām lielāko naftas un fosilās gāzes eksportētājvalstu paraugā. Optimālas sociālās/vidiskās samazināšanas līmenī izmaksas būtu 2,216 miljoni euro; nebija pieejama informācija par verifikācijas atbilstības un izpildes panākšanas kvantificētajām izmaksām lielāko naftas un fosilās gāzes eksportētājvalstu uz ES paraugā, bet kvantitatīvo ieguvumu līmenis ir tik ievērojams salīdzinājumā ar samazināšanas pasākumu izmaksām, kas ir jāuzņemas uzņēmumiem, ka ir sagaidāms, ka starpība vairāk nekā pienācīgi segs visas šādas izmaksas; nebija pieejama informācija par samazināšanas pasākumu kvantificēto ietekmi uz enerģijas cenām, bet izmaksu līmenis lielāko naftas un fosilās gāzes eksportētājvalstu uz ES paraugā ir mazs (2,607 miljoni euro) salīdzinājumā ar ES izmaksām par naftas, fosilās gāzes un akmeņogļu iegādi (184 miljardi euro 2020. gadā / 287 miljardi euro 2019. gadā), tāpēc ietekme diez vai būtu nozīmīga.

Ietekme uz MVU un konkurētspēju

Akmeņogļu, fosilās gāzes un naftas operatori, kas ir atbildīgi par metāna emitēšanu vērtību ķēdēs, nav mazi uzņēmumi. Nav sagaidāms, ka ES uzņēmumu konkurētspēja tiks ietekmēta, jo politikas jomās Nr. 1 un Nr. 2 vēlamo risinājumu variantu ieteiktie pasākumi tiks noteikti par pienākumu visiem vienādi. Vēlamais risinājuma variants politikas jomā Nr. 3 ir tas, kuram ir vislielākā varbūtība minimizēt ietekmi uz ES operatoru konkurētspēju, jo tas ir risinājuma variants, kura mērķis ir panākt vienlīdzīgus konkurences apstākļus.

Vai tiks būtiski ietekmēts dalībvalstu budžets un pārvaldes iestādes?

ES netiks būtiski ietekmēts. Lai gan vēlamajos risinājuma variantos iekļautie pasākumi radīs papildu izmaksas un administratīvo slogu ES, tie nebūs ievērojami šādu galveno iemeslu dēļ: attiecībā uz politikas jomu Nr. 1 — ES dalībvalstis jau ir uzņēmušās pienākumu paziņot datus par metāna emisijām; attiecībā uz politikas jomu Nr. 2 — ES dalībvalstis jau ir uzņēmušās pienākumu verificēt metāna emisiju mazināšanas pasākumus. Politikas jomā Nr. 3 valstīs, kas nav ES dalībvalstis un kurām ir minimāls metāna regulējums vai tāda nav vispār, izmaksas un administratīvais slogs būs nozīmīgāks.

Vai ir paredzama cita būtiska ietekme?

Nē

Proporcionalitāte

Vēlamais variantu kopums ir uzskatāms par samērīgu, un tas iespēju robežās ir balstīts uz pašreizējām pieejām. Tiek uzskatīts, ka līdzsvars starp pienākumiem un dalībvalstu un privāto struktūru dažādajām rīcības iespējām ir atbilstošs, ņemot vērā to, ka ir jāsasniedz klimatneitralitāte.

D. Turpmākā rīcība

Kad politika tiks pārskatīta?
Komisija uzraudzīs šā tiesību akta īstenošanu un pareizu piemērošanu. Ja būs vajadzīgs, Komisija veiks izpildes panākšanas pasākumus, citstarp ierosinās pārkāpuma procedūras.